

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет
Кафедра етнології

Затверджено
на засіданні кафедри етнології
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри
проф. Сілецький Р. Б.

Силабус навчальної дисципліни
ІСТОРІЯ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНЦІВ,
що викладається в межах ОПП другого (магістерського) рівня
вищої освіти для здобувачів з спеціальності
032 «Історія та археологія»
Кваліфікація: Магістр історії та археології

Назва дисципліни	Історія народної культури українців. OK
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра етнології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 гуманітарні науки; 032 історія та археологія
Викладачі дисципліни	Глушко Михайло Степанович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри етнології
Контактна інформація викладачів	ел. пошта: m.s.hlushko@gmail.com кафедра етнології, вул. Університетська, 1. Тел. (032) 239-45-40
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Середа, 13.30–15.00 (кафедра етнології, вул. Університетська, 1, кім. 322). За потреби додаткового часу для консультацій слід писати на електронну пошту викладача. Можливі онлайн консультації через Skype, Zoom, Microsoft Teams.
Сторінка курсу	
Інформація про дисципліну	Курс «Історія народної культури українців» призначено для магістрів спеціальності 032 «Історія та археологія», кваліфікації: «Магістр історії та археології». Курс належить до вибіркової дисципліни і передбачає формування у студентів рівня необхідних знань про джерела, походження, історичні етапи та стан різних основних і допоміжних видів господарських занять і традиційної матеріальної культури українців наприкінці XIX – у першій половині XX ст.
Коротка анотація дисципліни	Курс «Історія народної культури українців» є вибірковою дисципліною, яка викладається в 3 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Навчальним планом передбачено 30 години аудиторних занять (30 год. лекцій) і 60 годин самостійної роботи. Програма навчальної дисципліни складається з 2 змістових модулів : 1. Традиційні господарські заняття українців. 2. Традиційна матеріальна культура українців. У <i>першому</i> модулі студенти розглядають особливості формування і розвитку основних (землеробства, скотарства) і допоміжних (мисливства, рибальства, домашні ремесла і промисли) господарських занять, з'ясовують джерела їх походження та загальний стан збереження наприкінці XIX – у першій половині XX ст. У <i>другому</i> модулі йдеться про традиційні види матеріальної культури (народний транспорт, народне житло, харчування і народний одяг) українців із визначенням їхніх виникнення, етапів історичного і пережитків наприкінці XIX – у першій половині XX ст.
Мета та цілі дисципліни	Мета: ознайомлення магістрів із шляхами становлення і розвитку різних ділянок традиційної культури та побуту українців (основних і допоміжних видів господарської діяльності, народного транспорту, житла, одягу, їжі) для оволодіння сучасними підходами та інструментами самостійного їх дослідження. Цілі: – осмислення студентами сутності і значення господарсько-

	<p>матеріального комплексу у життєдіяльності етносу; – досягнення розуміння студентами загальнонаціональних рис, регіональних особливостей і локальної специфіки у сфері виробничого господарського та матеріального комплексів, залежності їхнього рівня розвитку і загального стану від різних чинників – природно-географічних, соціально-побутових, міжетнічних зав’язків тощо.; – формування умінь проведення самостійних народознавчих наукових досліджень у сфері традиційно-побутової культури народу.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна (базова):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Глушко М. Історія народної культури українців: Навч. посібник. – Вид. 2, доп. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 414 с. 2. Етнографія України: Навч. посібник / За ред. С. А. Макарчука. – Львів, 2015. – 518 с. <p style="text-align: center;">Додаткова (допоміжна):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Глушко М. Генезис тваринного запрягу в Україні (Культурно-історична проблема). – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 2. Глушко М. Гужовий полозний транспорт населення України доби енеоліту: реконструкція ходової частини і кузова // Вісник Інституту археології. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – Вип. 2. – С. 55–73. 3. Глушко М. Методика реконструкції об’єктів культури населення України доісторичного періоду (досвід етнологів) // Археологічні дослідження Львівського університету. Львів, – 2006. – Вип. 9. – С. 193-210. 4. Глушко М. Артефакт воза з Тустані та його значення для реконструкції ходу колісного транспорту княжої доби // Фортеця: збірник заповідника “Тустань”: на пошану Михайла Рожка. – Львів: Камула, 2009. – Кн. 1. – С. 358–365. 5. Артюх Л. Ф. Їжа та харчування Київської Русі // Етнографія Києва і Київщини: традиції й сучасність. – К.: Наук. думка, 1986. – С. 65–83. 6. Археология Украинской ССР: У 3 т. – К.: Наук. думка, 1985. – Т. 1; 1986. – Т. 2, 3. 7. Древнее жилище народов Восточной Европы. – Москва: Наука, 1975. 8. Краснов Ю. А. Древние и средневековые пахотные орудия Восточной Европы. – Москва: Наука, 1987. 9. Краснов Ю. А. Древнейшие упряжные пахотные орудия. – Москва: Наука, 1975. 10. Павлюк С. П. Традиційне хліборобство України: агротехнічний аспект. – К.: Наук. думка, 1991. 11. Радович Р. Поліське житло: культурно-генетичні витоки та еволюційні процеси. – Львів, 2017. 12. Раппопорт П. А. Древнерусское жилище. – Ленинград: Наука, 1975. 13. Свод этнографических понятий и терминов. – Москва: Наука, 1989. – Вып. 3: Материальная культура. 14. Сілецький Р. Проблема типології опалювальних пристроїв стародавнього житла в Україні (конструктивно-функціональні особливості печі) // Записки Наукового товариства ім. Шевченка. – Львів, 2001.– Т. 242.– С. 230–247.

	<p>15. Славянские древности: Этнолингвистический словарь. – Москва: Международные отношения, 1995. – Т. 1; 1999. – Т. 2; 2004. – Т. 3; 2009. – Т. 4; 2012. – Т. 5.</p> <p style="text-align: center;">Інтернет-джерела</p> <p>www.litopys.org.ua www.histoty.org.ua www.uht.org.ua www.history.com.ua</p> <p>Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Окрім рекомендованих, студенти можуть використовувати також й інші літературні джерела, у яких висвітлені певні навчальні питання.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>Денна форма навчання 3 кредити; 30 годин аудиторних годин (з них: 30 годин лекцій) 60 годин самостійної роботи</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>У процесі вивчення студентами курсу, опанування його теоретичними, методологічними, методичними і практичними засадами формуються програмні компетентності (інтегральна; загальні; фахові) й досягаються такі програмні результати навчання:</p> <p>ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ФК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.</p> <p>ФК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері історії й археології із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p> <p>ПРН-3. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу історичних й археологічних досліджень.</p> <p>ПРН-9. Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.</p> <p>ПРН-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері історії й археології із використанням методів наукової діяльності.</p> <p>Знання та розуміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сутності і завдань наукової діяльності як інтелектуальної і творчої діяльності, що спрямована на отримання і використання нових знань й подальшого планування та організації наукових досліджень у сфері історичної науки; – форм наукової діяльності – фундаментальних та прикладних наукових досліджень; – рівнів історичного дослідження та методології наукової діяльності; – понятійно-категоріального апарату дослідження;

	<ul style="list-style-type: none"> – структури, логіки та етапів проведення наукових досліджень в галузі історії й археології; – методів науково-історичного дослідження; <p>уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> – систематизувати й упорядковувати отриману інформацію, диверсифікувати джерела, критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел; – аналізувати теоретичні й емпіричні методи науково-історичних досліджень і визначати їх доцільність у контексті мети і завдань наукового пошуку; – проєктувати процедуру дослідження, логіку наукового пошуку через призму його цілей і завдань; – застосовувати й розвивати наукове системне мислення для подальшого планування та організації наукового процесу в середній і вищій школі, нових проєктів, наукових досліджень; – орієнтуватися в інформаційному просторі, проєктувати та моделювати самостійне наукове дослідження; <p>комунікація:</p> <ul style="list-style-type: none"> – діяти й взаємодіяти в інформаційному просторі як активний учасник наукового середовища, збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері історії й археології; – застосовувати інформаційно-комунікаційні технології на різних етапах наукових досліджень; – конструктивно взаємодіяти учасниками науково-пошукового процесу, з носіями знань, розвивати досвід наукової комунікації в усній і письмовій формі; – розвивати досвід публічних презентацій проєктів, цілей та результатів наукових пошуків і популяризації історичних знань; <p>автономія та відповідальність:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виявляти, ставити та вирішувати проблеми, ранжувати цінності, цілі і завдання науково-пошукової діяльності і науковій діяльності на основі етичних стандартів історичної професії та законодавства України про освіту; – аналізувати й оцінювати історичні знання, нові ідеї і цілі соціально відповідально і свідомо на основі принципів людиноцентризму та прав людини; – нести особисту відповідальність за організацію та проведення науково-пошукового дослідження, достовірність, надійність і об'єктивність отриманих результатів.
Ключові слова	Привласнювальне господарство, відтворювальне господарство, культурогенез, походження, джерела, заняття, ремесла, домашні промисли, матеріальна культура.
Формат курсу	Очний, заочний
Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру, комбінований (самостійна творча робота, тести)
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Етнологія України», «Археологія України», «Історія України»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, евристична бесіда, пояснення, інструктаж; інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм, метод проєктів, мультимедійна презентація, ілюстрування, демонстрування, дискусія, самоспостереження, спостереження, методи контролю і самоконтролю, презентація наукових продуктів, виконання індивідуальних завдань.

<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Мультимедійний проектор, ноутбуки, лазерна указка</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Політика виставлення балів: Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійна творча робота: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50 % • підсумкове тестування: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50% <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100%.</p> <p>Самостійна творча робота: Очікується, що магістри виконають самостійну творчу роботу із заздалегідь обраної теми.</p> <p>Критерії оцінювання тестових завдань різного рівня складності: – тестові завдання першого рівня складності — 2 бали за правильну відповідь; – тестові завдання з відкритою формою з метою створення студентом розгорнутої відповіді від 1 до 5 балів.</p> <p>У процесі оцінювання враховується: активність студента під час аудиторних занять; самостійність, оригінальність творчості у результатах мислення; участь студента у науково-дослідній роботі. Відпрацювання занять, пропущених з поважних причин, проводиться за розкладом консультацій викладачів.</p> <p>Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності під час вивчення курсу забезпечується:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ обговоренням на першому лекційному занятті норм академічної доброчесності; ♦ обговоренням на першому лекційному занятті видів, форм і методів навчальної діяльності студента, вимог щодо оцінювання результатів і критеріїв оцінювання; ♦ повідомлення студентів про наслідки плагіату чи інших форм недоброчесності (їх виявлення в письмовій роботі студента є підставою для незарахування викладачем завдання, незалежно від масштабів плагіату чи обману); ♦ неможливість (заборона) користування мобільними пристроями під час заліку, виконання модульних контрольних робіт і самостійних творчих завдань; ♦ обов'язкове посилання на використані літературні джерела під час написання навчальних завдань (самостійних творчих робіт, есе, матеріалів доповідей та ін.) <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історична етнологія – субдисципліна етнології. 2. Культурно-генетичний напрям історичної етнології. 3. Теорія трьох стадій розвитку суспільства. 4. Погляди еволюціоністів на розвиток суспільства. 5. Початки формування основ історичної етнології в Україні. 6. Мисливство – найдавніше заняття. Головні риси первісного полювання. 7. Архаїчні й новітні засоби традиційного мисливства українців. 8. З історії розвитку традиційного рибальства. 9. Пережитки первісного рибальства у традиційній культурі українців XIX – початку XX ст. 10. Давні й новітні види водного транспорту українських риболовів. 11. Мотичне землеробство – прототип орного.

	<p>12. Наукові концепції походження орного землеробства в Україні.</p> <p>13. Типи рала та етапи його розвитку.</p> <p>14. Типи сохи та наукові версії її походження.</p> <p>15. Наукові концепції походження плуга як орного знаряддя праці.</p> <p>16. Способи та історія доместикації диких тварин.</p> <p>17. Україна – батьківщина доместикації коня.</p> <p>18. Еволюція первісного скотарства.</p> <p>19. Типи і характер раннього скотарства в Україні.</p> <p>20. Традиційне скотарство українців у добу пізнього середньовіччя – на початку ХХ ст.</p> <p>21. Історичні етапи розвитку традиційних ремесел і домашніх промислів (загальна характеристика).</p> <p>22. Історія розвитку ковальства в Україні.</p> <p>23. Видова структура деревообробних ремесел, їх походження та розвиток.</p> <p>24. Походження і розвиток запрягу коня.</p> <p>25. Типи ярма – історичні свідки використання м'язової сили вола.</p> <p>26. Джерела, походження і розвиток кінної упряжі.</p> <p>27. Походження традиційного спорядження верхового коня в українців.</p> <p>28. Волокуші-сани – первісний гужовий полозковий транспорт.</p> <p>29. Типи санного транспорту українців та їх походження.</p> <p>30. Наукові версії походження колісного транспорту, загальна характеристика первісних його моделей.</p> <p>31. Колісні транспортні засоби в Україні епохи енеоліту – княжої доби.</p> <p>32. Колісний транспорт українців пізнього середньовіччя – ХХ ст.</p> <p>33. Тимчасове житло – важлива риса привласнювального господарства. Типи тимчасового житла українців.</p> <p>34. Виникнення і розвиток стаціонарного однокамерного житла.</p> <p>35. Походження двокамерного житла. Горизонтальний і вертикальний розвиток сільського житла українців.</p> <p>36. Система опалення – важливий чинник та історичний свідок розвитку житла.</p> <p>37. Походження головних продуктів харчування рослинного походження.</p> <p>38. Давні способи обробки харчових продуктів рослинного і тваринного походження.</p> <p>39. “Каша – мати наша”: ремінісценції давніх історичних епох у традиційній культурі українців.</p> <p>40. З історії споживання прісного і вчиненого хліба в Україні.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК
Схема курсу «Історія народної культури українців»

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези Історія народної культури українців	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Літератур а.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.	Термін виконанн я
1 4.09	<p>Тема 1. Вступ до дисципліни “Історія народної культури українців”. Виникнення і розвиток історичної етнології. Історична етнологія – субдисципліна етнології. Культурно-генетичний напрям історичної етнології.</p> <p>На шляху до культурно-генетичного напрямку історичної етнології. Теорія трьох стадій розвитку суспільства. Погляди еволюціоністів на розвиток суспільства. Початки формування основ історичної етнології в Україні. Дослідження джерел, походження та розвитку традиційної культури українців у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. (загальна характеристика).</p>	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи	<i>тиждень</i>
2 11.09	<p>Тема 1. Вступ до дисципліни “Історія народної культури українців”. Виникнення і розвиток історичної етнології (продовження). Історична етнологія – субдисципліна етнології. Культурно-генетичний напрям історичної етнології. На шляху до культурно-генетичного напрямку історичної етнології. Теорія трьох стадій розвитку суспільства. Погляди еволюціоністів на розвиток суспільства. Початки формування основ історичної етнології в Україні. Дослідження джерел, походження та розвитку традиційної культури українців у другій</p>	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи: вибір теми	<i>тиждень</i>

	половині ХХ – на початку ХХІ ст. (загальна характеристика).					
2 11.09	Тема 2. Привласнювальне господарство – прототип відтворювального. Релікти первісних форм господарювання в Україні. Мисливство – найдавніше заняття. Головні риси первісного полювання. Архаїчні й новітні засоби традиційного мисливства українців. Пережитки давнього мисливства у духовній культурі українців. 3 історії розвитку традиційного рибальства. Пережитки первісного рибальства у традиційній культурі українців ХІХ – початку ХХ ст. Давні й новітні види водного транспорту українських риболовів.	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми «3 історії традиційного рибальства в українців».	тиждень
3 18.09	Тема 3. Орне землеробство в Україні (виникнення та етапи розвитку). Мотичне землеробство – прототип орного. Наукові концепції походження орного землеробства в Україні. Первісне орне знаряддя. Типи рала та етапи його розвитку. Типи сохи та наукові версії її походження. Конструкція первісного і традиційного плугів. Наукові концепції походження орного знаряддя праці.	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми «Наукові концепції походження орного землеробства в Україні».	тиждень
4 25.09	Тема 3. Орне землеробство в Україні (виникнення та етапи розвитку) (продовження). Мотичне землеробство – прототип орного. Наукові концепції походження орного землеробства в Україні. Первісне орне знаряддя. Типи рала та етапи його розвитку. Типи сохи та наукові версії її походження. Конструкція первісного і традиційного плугів. Наукові концепції походження орного знаряддя праці.	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми «Наукові концепції походження плуга в українців».	тиждень
4 25.09	Тема 4. Доместикація тварин. Виникнення і розвиток скотарства.	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми	тиждень

	Способи та історія domestикації диких тварин. Україна – батьківщина domestикації коня. Еволюція первісного скотарства. Типи і характер раннього скотарства в Україні. Традиційне скотарство українців у добу пізнього середньовіччя – на початку XX ст. Організація і форми випасу худоби в XIX – на початку XX ст.		матеріали для самостійної роботи		«Еволюція первісного скотарства в Україні»	
5 2.10	Тема 4. Доместикація тварин. Виникнення і розвиток скотарства (продовження). Способи та історія domestикації диких тварин. Україна – батьківщина domestикації коня. Еволюція первісного скотарства. Типи і характер раннього скотарства в Україні. Традиційне скотарство українців у добу пізнього середньовіччя – на початку XX ст. Організація і форми випасу худоби в XIX – на початку XX ст.	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми «Традиційне скотарство в Україні у середньовіччі – на початку XX ст.».	тиждень
6 9.10	Тема 5. 3 історії народних ремесел і домашніх промислів. Історичні етапи розвитку традиційних ремесел і домашніх промислів (загальна характеристика). Ковальство – одне з найдавніших ремесел. Видова структура деревообробних ремесел, їх походження та розвиток. Ткацтво: основні віхи розвитку виробничо-технологічного процесу. Виникнення і розвиток гончарства в Україні.	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми «Видова структура ремесел і домашніх промислів українців у XIX – на початку XX ст.». 2. Підготовка до МК №1.	тиждень
6 9.10	Тема 6. Генезис і розвиток тваринного запрягу в Україні. Воли – традиційна тяглова сила в господарстві українців. Види запрягу вола. Походження і розвиток запрягу коня. Типи ярма – історичні свідки використання м'язової сили вола. Джерела, походження і розвиток кінської упряжі.	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми «Типи і конструкція парного та одинарного ярма в українців».	тиждень
7 16.10	Тема 7. 3 історії гужового сухопутного транспорту українців.	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми	тиждень

	Походження традиційного спорядження верхового коня в українців. Виникнення й етапи розвитку санного транспорту. Волокуші-сани – первісний гужовий полозковий транспорт. Типи санного транспорту українців та їх походження. Традиційний колісний транспорт: формування, еволюція, стан наприкінці XIX – у XX ст. Наукові версії походження колісного транспорту, загальна характеристика первісних моделей. Колісні транспортні засоби в Україні епохи енеоліту – княжої доби. Колісний транспорт українців ранньомодерного періоду – XX ст.		матеріали для самостійної роботи		«Походження й етапи розвитку традиційного санного транспорту в українців».	
8 23.10	Тема 8. Народне житло українців (походження, джерела, етапи розвитку) Тимчасове житло – важлива риса привласнювального господарства. Типи тимчасового житла українців. Виникнення і розвиток стаціонарного однокамерного житла. Походження двокамерного житла. Горизонтальний і вертикальний розвиток сільського житла українців. Система опалення – важливий чинник та історичний свідок розвитку житла.	Лекція, 4 год. СР 8 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми «Походження двокамерного житла в українців».	тиждень
9 30.10	Тема 9. Народний одяг українців (загальні аспекти виникнення і розвитку). Традиційні види матеріалу. Формування компонентів традиційного українського одягу. Натільний одяг. Поясний одяг. Плечовий одяг. Взуття	Лекція, 2 год. СР 4 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми «Історія формування компонентів традиційного українського одягу».	тиждень
10 6.11	Тема 10. Історія народного харчування українців Походження головних продуктів харчування. Давні способи обробки харчових продуктів тваринного і рослинного походження. Хліб – головний компонент традиційного харчування українців:	Лекція, 4 год. СР 8 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1–2 (основна)	1. Підготовка до самостійної творчої роботи з теми «Джерела і походження вчиненого хліба в українців». 2. Підготовка до МК №2.	тиждень

<p>історія виникнення і розвитку. Зерно – предтеча споживання страв із плодів злакових культур. “Каша – мати наша”: ремінісценції давніх історичних епох у традиційній культурі українців. З історії споживання прісного і вчиненого хліба в Україні</p>					
--	--	--	--	--	--

